

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A FŐISKOLAI MAGYAR IRODALMI TÁRSASÁG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, collegium.

Megjelenik havonként kétszer.

Felolós szerkesztő:

MARJAY GÉZA.

Szerkesztőtársai:

Fejes Gábor, Szabó István.

Kiadóhivatali főnök: **Miklóssy Sándor.**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 korona.

Fél évre 2 kor. 50 fill.

Ifjúsági egyesületeknek 4 korona.

Főiskolai hallgatóknak 3 korona.

Egyes szám ára: 40 fillér.

Az irodalmi pangás okai.

Nyilvános és magán összejöveteleken sokszor felhangzó — talán jogos — panaszként halljuk: hogy a protestatizmus, közelebbről annak papsága, — mely a tulajdonképeni magyar szépirodalom tudományos irodalomnak megteremtője, sokáig exkluzíve ápolója, virágoztatója volt, — e téren kiadta kezéből a vezető szerepet. Távol legyen tőlem, hogy eme nagy- és általános tétel boncolgatásába fogjak; hanem ehelyett a fentebbi állítást az ifjúságra, közelebbről protestáns akadémiánk ifjúságára nézve óhajtom beigazolni s annak okait feltárni.

Ami akadémiánk hallgatóinak irodalmi munkásságát illeti, — eltekintve egy néhány lelkes, hivatott és munkás kollégánk irodalmi működésétől — nagyon kevés, alig több a semminél. Nagy része az akadémia hallgatóságának akár a Petőfi magyar nemese, azt mondja: »nem írok, nem olvasok... de akadémista vagyok! Nem is igen olvas egyebet — sajnos — az előadott studiumoknál (ha ugyan a studiumok betűitől is nem irtózik?), hanem örül, hogy megszabadult végre a gimnázialis kötelező olvasmányoktól. Hogy ez így van, mutatja a könyvtárak használata, hol a gimnázium és a tanítóképezde növendékeit még lehet látni, de akadémiai hallgatót ritkán, mint ama bizonyos fehér hollókat. Pl. a »F. T. O. E.« könyvtárából a kivevőknek csak 15—20% akad hallgató, de a többi a két intézet növendékeiből kerül ki. Csoda, hogy az ujság olvasás is ki nem ment nálunk a divatból, bár a szépirodalmi lapok most inkább olvasatlanul hevernek. Jaj, ez kérem a divat dolga!

Am az irodalommal, annak nagyjával, vagy azok műveivel való foglalkozás már régen száműzetett a divat világából. Nem elég volt gimnazista korunkban vesződni velük? Ugy-e kollégáim, elég ezeket szitkok között is emlegetni, hogy

még valamikor be is lehetett belőlük szekundálni? És erre is »igen« a felelet, ezt mutatja az irodalmi előadási órák, de különösen az irodalmi társulati ülések látogatása.

No néha még írni is, tollat fogni, óh ez már sok; nem elég, ha levelet kell írni, mert elfogyott...? Írtunk elég dolgozatot valamikor! Ilyen felfogásra vall a két lap, mely jelenben akadémiánk szerkesztéséből kikerül. Az önzetlen, munkás szerkesztők s egy-két munkatárs tartják fent a lapot, a többitől az is szép dolog, ha elolvassa! E kóros tünet miatt szűnt be két, illetve másfél évi kínos vergődés után a néhai »Jogász Élet«.

S ezek okát nem csak az általános beteges kor tünetekben kereshetjük, — milyenek a közöny, a szórakozás, és nem a komoly tanulmány keresése, óh nem! Vannak lokális okok is. A divatban levő, már a gimnáziumban uzovált magoltatási és magolási rendszeren kívül ok és pedig súlyos ok a jogászok részéről a tulságos apadás, mert náluk a számbeli apadás szellemivel is jár, amint hogy szokott is lenni és ez annyira látszik, hogy nem csak egyesületeikben nincs élet, de igazán ilyen *csak akad* közöttük; a theológusok részéről egyik fontos ok, a tulságos jó akarat hozzájuk, amely mindkét fakultás hallgatóihoz meg van, de különösen a theológusokhoz! Náluk ugyan vannak munkások, mit mutat, hogy közös egyesületeinkben ők dominálnak s a két lapot ugyszólván ők tartják fent. De ily nagy létszám mellett bizonyára nem ennyi akadna, ha a tulságos jóakarat nem féltené őket a nyilvános szerepléstől; ha azt az egy alkalmat, melyen egyedül teljesítenének missiót is a társadalomban, a jóakarat nem akadályozná meg minden alkalommal és nehezítené meg a kivihetetlenségig. Mert bármint vélekedjünk is, ha van ami ambicionálja az ifjút s van köre, amelyben méltányolni is tudnák munkásságát s

ott nagyobb körnek is bemutatnák, bizonyára többen is foglalkoznának nem csak a studiummal! Már pedig a fentiek arra szolgálnának! De hát »jóakarát« hozzátok!

Jelentékeny oka még ez állapotoknak a gáncsoló irígység, — mert másnak nevezni nem lehet — mit mutatnak igen sokan a dolgos és munkás kollegákkal szemben! Avagy nem arról tesz-e bizonyítást egyik jeles tehetségű kollegánk legujabban megjelent kötete iránt tanúsított közönyösség? De azért büszkén verjük majdan a mellünket: »ez is a mienk!«

Fölösleges festeni, hogy e pangás megszűnése milyen haszonnal járna az egyesre és akadémiánkra, én csak reá mutattam s okait kerestem. Nekem csak az egyetlen óhajom, hogy soraim az érdekeltekben keltsenek fel egy kis lelkiismeretszámadást!

P y S - r. —

Régi szebb időből.

Irta: Szabó István.

(Folytatás és vége.)

Domine Tóthy szerencsésebb csillag alatt indult útnak. Amint minden baj nélkül megérkezett Bocskay táborába, jelentkezett a fejedelemmel közkatonának. Bocskay szemmel kísérve, rövid idő alatt annyira megkedvelte a derék fiút, aki néhány kisebb csatározásban rövidesen kitüntette magát, hogy hadnagyi mundért szabott a számára.

Most épen portyázó csetepatéra küldetett ki harmincad magával. És Tóthy hadnagynak nem kellett sokáig várni azt, akit keresett.

Néhány száz lépésnyire tőlök feltűnt egy másik kis portyázó csapat, az osztrák. Tóthy hadnagy „rajta!“ kiáltással ellenük vezényelte csapatát s ő maga rohant legelő. Az osztrák kémcsapat megfutott mindjárt az első szempillantásra, amint a félelmetes hajdúkat felé rohanva látta, csak egyedül egy osztrák feszes tisztiruhába préselt tiszteletreméltó terjedelmű öreg úr állott még ottan egymagában, mint akinek a lábai a földbe gyökereztek... Tóthy rögtön felismerte, hogy ez nem más, mint a domine spektábilis, Inczédy professor. Hogy hogyan jutott ő oda, avval most nem sokat gondolt, de nem is ért rá. A spektábilis pedig ott egy helyben állva, mint egy segítségül hívóan kétségbeesetten esdekelve emelte föl húsos kezefejét s megragadva a kard-

kötőhöz dugott longisszimát — talán véletlenül, vagy pedig a könnyebb felismerés szempontjából szántszándékosan — föltartá azt a magasságos egek felé s megadását hangoztatva, de látva a közelítő veszedelmet, torka szakadtából orditozott Tóthy felé.

— Domine care Tóthy! Domine perillustissime! Domine carissime! Az Isten szent szerelmére kérem, mentsen meg engemet ezektől — a németektől (akik mellesleg megjegyezve, már régen messzejártak, jobban mondva futottak ezalatt), de mentsen meg a saját katonáitól is!.. Jaj, ha megölnek! Mi lesz belőlem! Domine, inkább magának adom, tudom úgyis nagyon szereti, legdrágább kincsemet a világon, életem vígasztalóját, lelkem felderítőjét az egyetlenegy — három akós hordócska ó-tokajimat!.. Domine! Az Istenért!

És Tóthy futott felé, ahogy csak a lába engedte. Nem nagyon az ígért hordó tokajíért, aminek kezdetéből ő mást gondolt, mint ami lett végezetre, hanem mert marcona legényei miatt veszélyesnek találta a professor helyzetét. A többi, a nagyobb rész a futó osztrákokat vagdalta, paskolta s vele csak egy, dühében fekevesztett, vérszomjas hajdú káplár tartott egy irányban. Elértették, de visszaértették egymás gondolatját s mindketten megkettőzött erővel rohantak. Egyszerre értek spektábilis élé s a káplár agy dühös csapást mért az Inczédy tarajos sisakkal fedett fejére, amit Tóthy kétségbeesett „vissza!“ kiáltással felfogott s homlokán egy tátongó, vértől patakzó mély sebbel, ingadozva kapaszkodott az őt gyűlölő professor karjába.

A foglyaikkal visszatérő véres-poros hajdúk pedig hahotázva mutogattak a domine spektábilis rémülettől reszkető alakjára. Egyre harapdálták, csipkedték, míg végre a nemeslelkű Tóthy hadnagy halk szavával riasztotta el az ingerkedőket.

— Ne bántsátok! az — apám ez! mire a marcona legények elcsendesedtek s tisztelettel kérték az engedelmet hadnagyuktól az előbbi viselkedésért.

A Bocskay tábori szállásán végre, ahova mentek, Inczédy profesztor uram is megszabadult terhes, nyögős kardjától, melynek szíjján a lyukakat nem az ő derekához mérve helyezték el. Tóthyt ápolás alá vették. A spektábilis pedig elmesélte útját és veszélyes kalandját a fejedelemmel, aki nagyon szívésen hallgatta azt.

— Nem is való már ilyen öreg embernek a csatamező. Jobb is, biztosabb is otthon az iskola falai között. Addig is pihenjen kegyelmed... Hiszen majd csak vége szakad már ennek a küzdelemnek s akkor haza is mehet kiki elhagyott otthonába.

S még beszélgettek egy darabig. Felhozódott a szó vitéz Tóthy hadnagyról is. A fejedelem azt mondta róla:

— A diák vitéz legény, derék legény... Igen derék...!

S a spektábilis nem mondta, mint ahogy lányának ígérgette, az ellenkezőjét, hanem csendesen ő is utána dörögte:

— Derék... Igek derék...

* * *

Végre elkövetkezett a béke. Vége szakadt a nagy, nemes, magasztos küzdelemnek. Tóthy hadnagy is jobban volt már s a fejedelem szabad utat hagyott neki is a hazamenetelre. Tóthy úr levette a zsinóros kék mundért, felvette újra a magyar ruhára a tógát, meg a magával hozott gerundiumot s most már megint csak „domine Tóthy“ a neve. Éppen felpakolt az útra s indulni akart, de a spektábilist nem lelte sehol.

Utána eredt hát. Bejárta a tábort. Nézdőlődött mindenfelé, de hiába.

Keresés közben betéved a markotányos sátorba. Meglepődve szegeződött a küszöbre. A spektábilis ott ült az egyik asztal mellett, közel a söntéshez, irigylésre méltó foglalkozásában mélyen elmerülve. Ugyancsak töltögette, öntögette torka garadjára a jó borocskát a nagy, fedeles kantából, közben pedig nem restelette átszólni a söntésben forgolódo pirospozsgás markotányosnéhoz sem.

Szemmel láthatólag jó hangulatban volt s egy pár klasszikus izű, de tagadhatatlanul dohos szagu bókot is meg-mégeresztett a söntés felé.

— Hm... hm... mormogott Tóthy. Hát domine spekrábilis... mehetnének tán... riasztotta fel beszélgetéséből a spektábilist.

Inczédy a hangra hátratekint bizonyos ijedelemmel és szégyenlős zavarodottsággal pattant fel a helyéről.

— Egy néhai jó barátomnak a felesége — mondá mentegetőzve. Az egymás egészségére iszom... meg a viszontlátás öröme... Jöjjön na maga is, domine!

— Jó, jó! Hiszen én nekem semmi közöm az egész ismeretséghez, de hát azért mégis... no, nem szólok semmit.

És ravaszul pislogatott hozzá.

— Ejnye, hallja! Kövesse meg magát amice. Csak talán nem gondolja, hogy... Rosszat ne merjen gondolni amice! — csattant fel a professzor. Aztán leeresztve hangját még utána tette:

— Nagyon jó barátom volt a megboldogult... Nagyon szerettem szegényt, hát csak nem gondolja, hogy...

— Dehogy, dehogy! Nem gondolok én semmit... De hát a nagyasszony... Mit szólna majd hozzá, ha a fülébe jutna? Az ilyen dologban nem hiszem, hogy méltányolná a régi barátságot...

— Hm! Persze, persze... a nagyasszony, azaz, hogy a feleségem... az bizony nem volna jó... De hát mit gondol, csak nem jut tán a fülébe?

— Nem tudom biz én, domine spektábilis — ijesztgeté Michael Tóthy, hátha megsúgja a kisujja? S gonoszul nevetett hozzá.

— Domine! Hallja! Ismeri maga az én feleségemet? — pattant fel ismét a professzor.

— Imerem bizony, hogyne ismerném! Nagyon derék asszony, csak — a keze hirtelen egy kicsit.

— No hát domine az Istenért kérem, úgy is nehéz az élet! Látja ezt a kopasz fejemet? Ő miatta kopasz! Hallgasson, hallgasson, hisz nem lesz otthon maradásom... De meg, Isten a tanúm! Hisz' én nem is szolgáltam rá!

— No pedig szép hírét költhetném otthon a spektábilisnak s azért a sok jóért, amit velem tett, meg is érdemelné! De én azért nem bántom.

— Hallja domine! Hiszen maga nem is olyan rossz ember, mint amilyennek én képzeltem... Hiszen maga nagyon jó fiú. Hanem aztán, silencium mindezekről, érti?

— Jó! De ennek a hallgatásnak ára lesz ám! — Felelte Tóthy mosolygó arccal.

— Hm... ára? — Még majd csakugyan el kívánja érte azt a kis három akót. Gondolja magában a professzor. Aztán gondolatait fennhangan folytatá:

— Hallja amice, maga nagyon derék ember. Én magát nagyon szeretem, engedje meg hát, hogy ezentul „te fiam“-nak szólíthassam... Jó?... Hát aztán mi az ára?

Tóthy tudta, hogy a „te fiam” csak csal-
étek. Be akarja vele kötni a szemét, hogy igé-
nyeiről letegyen. Keményen vágta hát rá:

— Egy csók.

— Csak? Azt akár rögtön! És a spektá-
bilis fiatalos frissességgel, mosolyogva ugrott fel
a helyéről.

— Hja! Nem addig a'! domine spektábilis!
Én leány csókot értek...

— Leány csókot... — dadogta Inczédy.

— Igen, igen. Egy lány csók! Meg egy
pár szép fekete szem! Meg egy kéz! No hát
egy leány egészen, mindenestől.

— Domine! hallja maga! Csak nem gondol-
tán, csak tán nem gondolja, csak nem a Mariska
lányomra gondol talán... Vagy igen?... Na ezt
nagyon sajnálom, de nem lehet... Azt már igazán
nem tehetem...

— De biz' Jupiter ugye arra gondolok én,
a kis Mariskára!... Hanem ha a spektábilis
domine úgy, hát én is úgy... Akkor eljár a
szám... Vagy hát nem tudja domine spektábilis,
hogy szeretjük egymást? Vagy hát nem vagyok
rá érdemes? mondá Tóthy könnyedén, akaratlanul
végig simítva sebhelyes, vérző homlokát.

A domine professzor célzásnak vette ezt a
mozdulatot. Homloka hirtelen elborult és... és...
beadta a derekát!

— Igaz, igaz fiam... Megérdemled... Derék
legény vagy... Meg az a fájó seb is! Azt mon-
tad ne bántsanak, mert az apád vagyok!... No,
bánja a bolygó lélek! Legyen! S avval képen
csókolta, megölelte az egykor annyira gyűlöletes
»dominét«.

* * *

Késő este volt, mikor két lovas érkezett az
Inczédyék Péterfia elejére néző zöld zsalus háza
elé. Az ablakon keresztül világított még a lámpa
fénye. Úgy látszik, az ott lakók fennvirrasztanak.
Várnak valakit. S bizonyosan így volt.

Édes anyám.

Sejtelmes árny borúl a kis szobára,
Homályba tűnnek a fehér falak...
Halk suttogással sűrű hársfalombok
Bólongatnak az ablakunk alatt...
Elring a lelkem csendes álmodásban.
A néma csendben ihlető varázs van.
...Tündérvilág volt... röpke, mint az álom...
Emlékezem s bús könny rezeg pillámra.

Mikor még Ő is itten járt közöttünk,
A mi házunk sem volt itt szomorú.
Amerre ment, verőfény járt nyomában
És eliramlott a sötét ború.
Nyomába' járt a jókedv és vidámság
És kacagásba fúlt a bú, a bánat...
Égszin szemének tiszta ragyogásán
Bevonta rózsás fény s derű a házat.

Ez itt a szék, hol halk durúszolással
Dúdolgatott kis gyermeke felett...
A messzemúltból visszazsong a dallam
És altatgatja fáradt lelkemet.
Emitt egy régi könyv akad kezembe,
Lapozgatom merengve, csöndesen...
Préselt virág... kis hajfűrt kék szalaggal...
És könnyben úszik mind a két szemem.

Azóta csöndes, árva lett a házunk...
Kisértő árnyak járnak szerteszét...
Borús az arcunk, szomorú a lelkünk,
Kerüljük egymás bús tekintetét.
S ha összeülünk olykor csendes estén
S lehajlott fővel róla álmodunk:
Úgy tetszik, mintha ott lebegne köztünk
Jóságos, őrző édes angyalunk.

Leszállt az éj... a suttogó falombra
Reáteríti barna fátyolát...
Elszáll a lelkem forró epedéssel,
Halk rebbenéssel száll, csak száll tovább.
Aztán megáll és szétteríti szárnyát
Egy összeomlott sirhalom felett
S ölelkezik ott sirva és zokogva
Én édes, drága jó anyám veled...

Marjay Géza.

Nekrolog.

Szabó Ákos.

Hodie mihi, cras tibi! A véres tragédiát
megelőző napokban ki gondolta volna még, hogy
a febr. 12-iki dátum oly megrendítő, szörnyű
csapással zúzza szét a szerető szülők szívét s
fosszon meg bennünket egy kedves, szeretetre
méltó kollegánktól, barátunktól? Mint sebes villám
terjedt el szerdán reggel az öreg főiskolában a
riasztó hír: hogy Szabó Ákos joghallgatót a
Péterfia-utcán a kisvonat agyongázolta. Egy pilla-
natra szívünkben megszűnt a dobogás, majd el-
fehéült arccal rohant ki-kí a megrázó tragédia
színhelyére. A reménységnek végső sugara is
kialudt, midőn szerencsétlen barátunkat a gyilkos

vonat kerekai előtt összetörve, halálsápadt arccal, vérével a fehér havat pirosra festve, mozdulatlan, elterülve találtuk. A rémülettől mintegy megkövülten állta körül az óriási tömeg az élettelen testet, majd a szánalom és részvét sóhajával egybeolvadt sors elleni elkeseredés tompa moraja zúgott a hideg, téli levegőn keresztül.

Egy perc és húsz évnek álma, húsz évnek, húsz tavasznak édes reménysege porba dőlt... Szegény — szegény barátunk, sajnálunk, hogy ilyen korán, életed virágos tavaszában ily szörnyű úton értél el a végállomásra... Sajnálunk, hogy Te már nem láthatod az új kikelet ragyogását, dermedt faágnak életrekelését, kék ibolyáknak, fehér jácintoknak nyílását, nem érzed, nem hallod visszazálló madarak énekét, szellő susogását, párját hívogató vadgalamb bűgását... A Te világoznak, édes álmaidnak már örökre vége... Könynyeink hullása, szívünk zokogása nem segíthet rajtad... Elnémult örökre, búra, vagy örömrre nem nyílik már ajkad... A Találkozásig nem is látunk többé... De neved, emléked elköltözött barát, fenmarad közöttünk és él örökké!...

Fejes Gábor.

Jóslás.

Lesz még idő, melyben későn szerettek,
Kik most vígan, kacagva eltemettek...
Lesz még idő...

Lennék még én egy nagy ház büszkesége,
Ha visszajöhetnék még e vidékre...
S ha visszajönnék...

S kik most irántam égtek gyűlöletben,
Meghurcolnátok diadalmenetben,
Engesztelésnek...

S átkozzátok fogamzását a napnak,
Melyen véres taglóval rámszaladtak...
Megátkozzátok...

Lesz még egy nap, hogy vágyón visszasírtok.
Nevem alá sok szépet összeírtok...
De már későn...

És felszakítja könnyük a gátját
Azoknak, akik testem utálták...
S bűnbánón sírnak

S azok kertjében, kik szívembe martak,
Lehull rothadt virága a haragnak,
Amely elűzött...

S úgy jöttök majd könnyes, fekete sorba,
Beléborúlni a sírba, a porba,
Amely elfed...

Szabó István.

Színházi esték.

Soha ilyen csodálatos közönséget, mint ez a debreceni! Dúsabb kincsesbányát egy direktor keresve sem találta. És milyen hálás, jó aranybánya ez! Le sem kell szállani az életvesztő aknába; verejtéket sem kell hullatni fejtés közben. Óh nem! a mi közönségünknek nincs, vagy ha van is, nagyon kevés az u. n. »pszichológiai rejtély«-e. Nem kerül túlságos fejtörésbe művészi igényének kielégítése. Eljár a színházba, mert hozzászokott. Az urak szemlélik az úrhölgyeket; az úrhölgyek ragyogtatják fényes toilettejüket, óriási tollas kalapjokat s irigyen — lenézőleg, csodálkozva — fájó sóhajtással bámulják meg a színpad csillagainak drága szép ruháit. S aztán? — suttogás, nevetés, kacagás, székszörgés, ajtócsikorgás és más kellemes, hangulatkeltő dolgok! Hát a műizlés?... Óh az is van! A »Varázskeringő« híres csókolódzó kettősét (ahol is a csókolózás az izgató, a dallam nem valami kiváló) 5 — 6 szor megismételteti az extasisban tapsoló és tomboló publikum, míg Zilahyné csodaszép betét éneke egyszer is elég (pedig az egész darabnak ez a »betét« a legszebb száma!).

A »Tündérlak Magyarhonban« c. értéktelen »népszinmű« alantas komikumán táblás ház kacagott — a »Rang és mód« remek szép drámai jeleneteinek pedig alig akadt tapsolója. *Békés Gyula*, ez az istenáldott művész klasszikus mintalakítást nyújtott Bannai Gerő szerepében. Természetességében megkapó, szenvedélyében megrázó Gerő bácsi volt.

*

Egy kis bemutatót is kaptunk, kapcsolatban a »Tündérlak Magyarhonban« népszinművel. *Farkas Imre* dr. »Jean Jeanette« c. apróságát mutatták be, mely Budapesten »nagy sikert ért el«. Hogy miért! azt nem tudjuk, hogy azonban itt még kis hatást sem keltett, azt már határozottan tudjuk. A tárgya poétikus és bájos. A párisi grizettek életéből érzékít meg egy jelenetet. Nagyon jó tárgy lenne egy novellának, karcolatnak, vagy rövid párbeszédes jelenetnek, de színre hozni ilyen vékony tartalommal bizony nem a leg-

szerencsésebb gondolat volt. Még hozzá »énekes« életkép! Soha olyan erőszakosan beillesztett énekszámokat nem halottunk, noha a »Pierre és Ninon« románca nagyon édes, melódikus dal.

*

Primadonna-próba volt a »Milliárdos kisasszony«-ban. *Dobsa Margit*, a Népszínház tagja próbált szerencsét Harmat Évi szerepében. Éneke közepes, játéka annál is gyöngébb, hideg; de táncolni annál jobban tud. Sikkes, elegáns táncművésznő, de énektudása távolról sem üti meg azt a mértéket, amelyet egy debreceni primadonnával szemben méltán megkövetelünk. A közönség zajosan tapsolta. Még esetleg 'szerződtehetik is. Akkor asztán jajgathatunk, hogy sem énekesünk, sem énekesnőnk nincs! De úgy látszik, hogy a mi közönségünk jobban szereti azt a primadonnát, aki a lábával, nem pedig a hangjával vágja ki a legmagasabb akkordot.

*

»Casanova« t is élvezhettük volna, ha t. i. kifogásolni valónk nem akad. Az pedig akadt bőven! Az első felvonást tulságosan elnyújtotta a temérdek attrakció. Horváth Kálmán nagyon ügyesen játszott, mint mindig, azt azonban megdöbbenve tapasztaljuk, hogy a hangja egyre színtelenebb, terjedelemre egyre kisebb lesz. A »Rip Van Vinklé«-ben még diadalmasan zengett hires baritonja s most bizony — bizony rá sem ismerünk a régi Horváth Kálmánra. Rekedtes, nyers hangjával bizony sokszor hasztalan igyekezett Casanova szép dalaival megbirkózni. A »Temetőkert az én szívem« remek dal, elégikus, megkapó melódiájától is hasztalan vártuk a sikert. Szóval most úgy áll a dolog, hogy van egy baritonistánk, aki művésziesen játszik, de éneke hanyatlóban s egy másik, aki ha játszani tudna, gyönyörű baritonjával nagy művész lehetne.

*

Most pedig ünnepélyesen megkövetem a debreceni közönséget, megkövetem pedig amaz állítasomért, hogy a műízlésnek nem valami nagy quantumával dicsekedhet. Igen, mert megmutatta a mi derék közönségünk, hogy a *műízlés*-t néha sikerrel helyettesítheti a *jóízlés* is. Büszkék vagyunk arra, hogy a „*Gretchen*“ — mely Budapesten oly óriási sikert aratott — Debrecenben a második előadással végkép elhunyt. Bukását senkisé sem sajnálja, legfeljebb a direktor rajzolhat hozzá fekete keretet a számadási könyvé-

ben. Ilyen ízléstelen, otromba darab még nem került színre a debreceni színpadon. A finom francia pikantéria (legalább többnyire az) aljas triviálítások, minden tisztességet sértő drasztikumok fertőjébe fulladt e nehézkes német utánzatban. Úgy látszik, hogy a németek ritkán írnak sikamlós bohózatot, de ha írnak, akkor igazán szörnyet szülnek.

Megtanulhatja ebből Zilahy direktor ur, hogy máskor — bármilyen humbugot csinálnak is egy-egy ilyenféle sületlenségnek s bármennyire kap is a közönség a piros színlapos bohózatokon, máskor saját jóízlése legyen az első és egyetlen ítélőbíró. Ennyit csak megérdemel ez a hálás jó publikum!

*

És most, mielőtt letenném krónikás tollamat, hódolattal hajtok fejet az isteni lángelme trónja előtt. Hatalmas trónus ez, hatalmasabb a királyokénál! A világ legelső hegedűművésze *Kocian Jaroslaw* hangversenyezett e hó 17-én és 21-én a színházban. Csodálatos művészetével extázisba hozta a közönséget. Szakvéleményt mondani róla nem tudunk. De a szívünk, a lelkünk, egész valónk érezte, hogy közelebb jutott az istenhez. Lélekzetünket visszafőjtva hallgattuk a csodaszép, földöntúli hangokat s nem túlzok, ha azt mondom, hogy Kociant hallgatni: a legmagasabb esztetikai gyönyör.

M. G.

Vas Róza.

A füredi nagy promenádon
(Nem úgy mesélem más után)
Az öreg báró megszerette
Egy szép vasárnap délután.

A vadvirágos Balatonpart
Keszthelytől végig Csopakig...
Csak azt beszélte: „Hogy is érhet
Ily nagy szerencse valakit!...”

Aztán... no igen... Pestre mentek.
(Itt nem tölthetik a telet!)
Ott szebb a tél, — de nem oly forró,
Napsugaras a kikelet.

Egy év elmúlt. A vén báró
Most is, mint mindig, minden nyáron
Ott sétált, — de csak egymagában
A füredi nagy promenádon.

S a vadvirágos Balatonpart
Keszthelytől egész Csupakig...
Csak azt beszéli: „Hogy lehetett
Ily rútul rászedni valakit!”

Fejes Gábor.

Hirek.

A M. I. T. február 15-én közgyűlést tartott, melyen **Balogh Ferenc** theol. tanár urat díszelnökké választotta, mert neki köszönhetjük, hogy a társulat félszázaddal ezelőtt új életre kelt s hatalmas tényezője lett ifjúsági életünknek. Balogh Ferenc úr lapunk öt első évfolyamának egyik legbuzgóbb munkatársa, az ötödik évfolyammal pedig (1861—62) szerkesztője volt. — Ezután a lemondott tisztviselők helyett választott újakat a közgyűlés. Főjegyző lett: **M. Dósa István** 2 jh., választmányi tag: **Kányássy Elemér** 2 jh. és **Bereczky József** 2 th., bíráló bizottsági rendes tag: **Kocsis János** 4 th. és **Fejes Gábor** 2 jh., póttag: **Kürthy Károly** 3 th.

A közgyűlés után heti gyűlés volt, melyet **Lippe Árpád** jh. szavalata nyitott meg. Finoman kidolgozott, minden igényt kielégítő, művészi előadását a társulat első fokra méltatta. Utána **Marjay Géza** th. olvasta fel egy meleg érzéstől áthatott, kedves költeményét, melyet a gyűlés emlékkönyvbe íratott. Végül **Nagy Ferenc** th. középsikerült szavalata következett, mely után az idő előrehaladottsága miatt a gyűlés véget ért.

A február 20-iki heti gyűlésen **Zoltán István** szavalta zenekísérettel **Arany: Ünneprontók** című balladáját. Nehéz feladatot vállalt ezzel magára, nem is sikerült kifogástalanul megoldania azt, de mindenestre élvezettel hallgatta a társulat. Utána **M. Dósa István** főjegyző tartotta székfoglalóját „A székegyek történetéről” címen. Végül **Nagy Ferenc** a magyar népdalról olvasott fel. Mindkét felolvasást jegyzőkönyvi köszönettel jutalmazta a társulat.

A **Jogász Segítő-Egylet** elnök választása még mindig nem dőlt el. A tagok többségének az az óhaja, amint ennek közgyűlésükön is kifejezést adtak, hogy erre a félévre ne is válasszanak elnököt.

Theol. nagygyűlés volt február 10-én, melyen kimondták, hogy a tavaszra tervezett theol. kongresszust szükségesnek tartják s azon résztvesznek. Ezután a legényrendszer ügyét tárgyalta a gyűlés s nagytöbbséggel elhatározta, hogy kérvényt intéz az egyházkerületi gyűléshez, melyben az előbbválasztási jogok eltörlését kéri. A kérvény megszerkesztésével az ügy előadóját, **Tarnóczy Lajos** th.-t bízta meg a gyűlés, azonban a február 12-iki gyűlés, mely a kérvényt tárgyalta, azt visszautasította s egy négy tagu bizottságot küldött ki új kérvény szerkesztésére. Nem hisszük, hogy az akad. hatóságok ily kérvénynek helyet adnának, mert az a jelenleg is pangó ifjúsági élet teljes megszűnését eredményezné.

A M. I. T. pályatételei. A M. I. T. febr. 10-én a következő újabb pályatételeket tűzte ki: I. A modern dráma feladatai. Jutalma 20 korona. II. Elégia. Jutalma 10 korona. III. Elbeszélés. Jutalma 10 kor. A pénzjutalmakon kívül könyvjutalmak is lesznek. A pályaművek 1908 május 1 déli 12 óráig a titkári hivatalban adandók be.

A **Hitmanszaki Önképző Társulat** a jelen félévben február 14-én tartotta első ülését, melyen két vendég is volt jelen. **Csikesz Sándor** pesti szénior és **Illyés Kálmán** pesti theológus. **Mikó Imre** 4 th. jólsikerült imádkozása után **Papp József** 3 th. prédikált sikerülten. **Erdős Károly** 3 th. az 1907-ben kiadott pápai dekretalisokról értekezett, mire a gyűlés véget ért. — A február 19-iki gyűlésen **Réthy László** 1 th. imádkozása után **Cs. Tóth Lajos** 2 th. prédikált. **Nagy István** 1 th. felolvasást tartott „Voltak-e Jézusnak testvérei” címen, melyért jegyzőkönyvi köszönetet kapott. **Kósa Zsigmond** 2 th. szavalata után a gyűlés véget ért.

Szabó Ákos temetése. Debrecen társadalmának az akadémia tanári karának és ifjúságának óriási részvétele mellett helyezték örök nyugalomra febr. 15-én délután, szerencsétlen véget ért ért joghallgató-társunkat **Szabó Ákost**. A háznál a főisk. énekkar éneke után **Jánosi Zoltán** lelkész mondott magasztalású imát, míg a temetőben **Vásáry István**, a volt jogásznök búcsúztatta el szép beszédben az akad. ifjúságtól a halottat. Áldás és béke lengjen porai felett!

A **kolozsvári „Bethlen Gábor-Kör”** az idén is folytatja azon protestáns estélyek rendezését, melyeket régebben a presbyterium rendezett. Három helyen rendez minden vasárnap d. u. protestáns estélyeket, a ref. theológia dísztermében és két, a város külsőbb részén fekvő népiskolában. Ime, mily szépen tudnak munkálkodni ott, ahol a tanári kar gyámolítja, vagy legalább is nem akadályozza az ifjúság működését. Mi megelégednénk azzal, ha havonként egyszer és akkor is csak egy helyen tartathatnánk protestáns estélyeket, de még ezt sem sikerül keresztül vinni.

Protestáns estély. Minthogy a theológusoknak sok mindenféle akadály miatt nem sikerült ez estélyek rendezését átvenni, ez évben is a felsőbb leányiskola rendezi azokat buzgó és érdemes vallásánárának **Uray Sándornak** vezetése alatt. Az első estély febr. 23-án volt, melynek fényes műsora kívánni valót nem hagy fenn. Az intézeti énekkar megnyitó éneke után **Bodiczky Aranka** kedves szavalata következett, **Solymossy Paula** Vaskovits Paula egy Nocturne-ot adtak elő zongorán; finom, kellemes játékokat hosszasan tapsolta meg a közönség. **Dr. Erdős József** theol. tanár felolvasása után **Szalay Margit** zongorakísérete mellett **Nagy András** ref. kántor énekelt nagy hatással. **Marjay Géza** th., lapunk

szerkesztője néhány kedves költeményét olvasta fel, melyek közül az „Édes anyám” címűt jelen számunkban közöljük. Ebergényi Irén szép szavalata után a főiskolai énekkar bezáró énekével a műsor véget ért.

Szana Tamás. Mi is kivesszük részünket abból a gyászból, amely Szana Tamás elhunytával irodalmi életünket érte és pedig méltán, mert ő első sorban a miénk volt. Lapunk hetedik és nyolcadik évfolyamának lelkes és buzgó szerkesztője volt. Ez a lap kezdte növelni szárnyait, értekezései már itt is rávallottak a jövő nagy esztétikusára.

Főiskolai pályatételek. Február 1-én hirdették ki a múlt évi pályatételek eredményét. A nyertesek a következők: I. Hatvani-féle latin pályatétel díjának a felét nyerte el Herpay Gábor 2 th. II. A Keresztési—Deák I. pályatétel díján megosztottak Weisz Sámuel és Uzonyi György 3 jh. IV. A Váradi—Szabó neveléstani pályatételt két munkájával Fekete János 4 th. nyerte el. V. A Bulyovszky szatíra pályázat nyertese Szabó István, ki a díj felét kapta. VI. A Márk Endre-féle történeti tétel díját Tarnóczi Lajos 3 th. kapta; dícséretet érdemelték Kerekes Béla 4 th. és Radó László 1 jh. VII. A Szikszay ódapályázatot Szabó István 2 th. nyerte meg, míg Nagy Ferenc 1 th. munkáját megdícsérték. A kaszinói pályázaton a Kazinczy és a debreceni grammatika c. pályatétel díján megosztottak Glück Sámuel 1 jh., Debreczeni István és Szabó István 2 th., továbbá Bodnár Gábor 3 th. Az Ovidius műfordítást pedig Szabó István 2 th. nyerte meg.

Az új pályatételek. A jövő évre az akad. tanárikar a következő új pályatételeket tűzte ki. I. Hatvani pályatétel: De bono temperantiae. 140 K. II. Keresztési—Deák I.: Az optimisztikus és pesszimizmus világnézlet ismertetése és beható bírálata. 168 korona. III. Keresztési—Deák II.: A lelkes és tanító feladatai a vallásosság emelése körül úgy az iskolában, mint azon kívül. 168 korona. IV. Váradi—Szabó: A Mária Terézia által 1777-ben kiadott Ratio Educationis jelentőségének ismertetése és a protestánsoknak a R. E. ellen folytatott küzdelme II. József haláláig. 100 korona. V. Írassék néhány (újévi, karácsonyi vagy húsvéti alkalomra szánt) dícséret valamely kedveltebb zsoltár dallamára. 100 kor. VI. Péczely IV.: Buday Ferenc Polgári Lexikona, mint Tompa elbeszélő költészetének forrása. 80 kor. VII. Szikszay: Kíváncsi a magyar nemzetet jelenleg foglalkoztató eszmék köréből vett hazafias tárgyú költemény. 100 korona. VIII. Balkányi: Írassék le egy monografiában Debrecen város nagyiparának mai állapota, tekintettel a munkásjóléti berendezésekre. 200 kor. A pályaművek jelíggel levéllel 1908 december 1-ig a főiskolai széniori hivatalba adandók be, kivéve a Bulyovszky pályatételt, melynek beadási határideje november 1. déli 12 óra.

Az egyetemi hangversenyek. Az „Achilles-sark”, az egyetemi hangversenyek ügye vissza-visszajár a sírból, melybe a közönyösség, széthúzás és szalmaláng-lelkesezés temették; visszajár, hogy kísértessen és kellemetlen perceket szerezzen akoknak, kik az ügyet lelkükön viselik. Szeptemberben még magasan lobogott a lelkesedés lángja. Ezekre menő alapítványokról, felejtethetlen napokról álmodoztunk. Balga lelkesedés, füstbe ment remények s enervált csüggettség! ti vagytok a mi megrontóink! A nagy büszke egyház, a színmagyar, oszlopos kálvinista Szentes visszahúzódott és saját belső egyházi ügyei fontosságára hivatkozva visszautasította közeledésünket. Mi nem hisszük, hogy ez a dús, intelligens város ki ne birna, sőt lelkesen fel ne karolna egy ilyen nagy fontosságú ügyet! Más itt a baj! Az, hogy a nagyközönség nem is értesült a dologról, hanem a vezető korifeusok túlságos patriótizmusán és önszereteten szenvedett az hajótörést. Aztán volt egy másik terv is. Mezőtúr és a vele szomszédos Szarvas voltak kiszémlelve. Az előbbi dúsgazdag egyház, az utóbbi hithű lutheránus gyülekezet. Ennek lett volna sikere, de a fantázia az ábrándok szárnyán elkalandozott s elvezette a mi kedves szabolcsi, szatmári barátainkat a kedves szülőföldre. Szóval nagy itt a lelkesedés, még nagyobb az egyetértés! Egyetemi hangversenyek! alighogy megszülettek, már is elhunytak. Aludhattok is a feláramlásig... Sapienti sat.

Szerkesztői üzenetek.

(Kéziratokat nem adunk vissza.)

Kérjük lapunk t. olvasóit, hogy az előfizetési díjakat minél előbb szíveskedjenek beküldeni, mivel a lapnak fölösleges példányokban való nyomatása teljesen kimeríti csekély anyagi erőnket.

Adolescens. Reminiscenciákkal teljes, jelentéktelen és értéktelen stilusgyakorlat.

B—y. Eljuttattuk a verseket méltó helyökre, — a papirkosárba.

B. Érzelmek tiszták, mélyek; nyelve színes, magyaros. Kár, hogy a technikai fogyatkozások (rimék!) lerontják emez előnyeit. A banalitásoktól sem tud menekülni. Irjon szorgalmasan s bizonyára kedvezőbb ítélettel biztathatjuk rövid idő múlva.

S—z. Mi még javában harcolunk az influenzával és szidjuk a nyirkos telet s ön már is három tavaszi himnuszban zengi a langy zefírek lengedezésének kellemét. Nem gondolja, hogy ez egy kissé bosszantó?!

Ámor. „...minden ifjú szív oktalán, akkor boldog, mikor boldogtalan” — mondja Makai. Találjon ebben vigaszt s ne írjon több szerelmes verset.

Z. I. Az „Asszony” jönni fog. Prózára nagyobb szükségünk van.

Többeknek. Az álnevökhöz írják oda az igazit is. Különben nem reflektálunk küldeményeikre.

Nem közölhetők: Pista és István, Imádlak, Szerelmi epilóg, Véres napok, Ha tudnád. „, Én.

Tartalom: 1. Irodalmi pangás.—P—y S—r. 2. Régi szebb időből.—Szabó István. 3. Édes anyám...—Marjay Géza. 4. Nekrológ. Fejes Gábor. 5. Jós-lás.—Szabó István. 6. Színházi esték.—M. G. 7. Vas Róza.—Fejes Gábor. 8. Hírek. 9. Szerkesztői üzenetek.